

**PRZEWODY HABILITACYJNE I OBRONA PRAC DOKTORSKICH
Z ZAKRESU HISTORII ŚLĄSKA (UWZGLĘDNIONO PRACE
Z ARCHEOLOGII, FILOLOGII, PRAWA I NAUK POLITYCZNYCH)
ZA LATA 1972—1976**

Habilitacje

Dr Bronisław Pasierb, docent w INP UWr. — *Ruch ludowy na Dolnym Śląsku w latach 1945—1949.*

Rec.: prof. dr M. Orzechowski, prof. dr R. Wapiński, doc. dr J. Szaflik
1 VII 1972 r. Praca ukazała się w 1973 r.

Dr Antoni Gładysz, samodzielny pracownik naukowy IŚl. w Katowicach — *Robotnicy a książki. Studium problemu na przykładzie reprezentacji robotników bytomskich.*

Rec.: prof. dr K. Głombiowski, prof. dr A. Kłoskowska, doc. dr K. Maleczyńska, doc. dr M. Walentynowicz.

23 X 1973. Praca ukazała się w 1972 r.

Dr Aleksander Nyrek, adiunkt Zakładu Historii Gospodarczej, Demografii i Statystyki IH UWr. — *Gospodarka leśna na Górnym Śląsku od połowy XVII do połowy XIX wieku.*

Rec.: prof. dr S. Inglot, prof. dr T. Ładogórski, prof. dr A. Zabko-Potopowicz.

10 X 1973. Praca ukazała się w 1975 r.

Dr Edmund Klein, adiunkt Instytutu Historii Państwa i Prawa UWr. — *Rada Ludowa we Wrocławiu. Centralna Rada dla prowincji śląskiej.*

Rec.: prof. dr A. Czubiński, prof. dr J. Wąsicki, prof. dr A. Galos, prof. dr L. Winowski.

6 XI 1973. Praca ukazała się w 1976 r.

Dr Leszek Wiatrowski, adiunkt Zakładu Historii Gospodarczej, Demografii i Statystyki IH UWr. — *Folwarczna gospodarka magnacka i chłopska na Śląsku w okresie reform agrarnych w XIX w.*

Rec.: prof. dr S. Inglot, prof. dr L. Żytkowicz, doc. dr S. Michalkiewicz.

28 XI 1973. Praca ukazała się w 1975 r.

Doktoraty

Mgr Zbigniew Bagniewski, st. asystent Katedry Archeologii UWr. — *Mezolit w dorzeczu Baryczy.*

Prom.: prof. dr H. Cehak-Hołubowiczowa.

Rec.: prof. dr W. Chmielewski, doc. dr T. Wiśłowski.

10 III 1972. Praca ukazała się w 1975 r.

Mgr Stefan Mróz, kier. Domu Dziecka im. S. Starzyńskiego w Kłodzku — *Ośrodki kultury umysłowej w średniowiecznym Kłodzku.*

Prom.: prof. dr E. Maleczyńska.

Rec.: prof. dr R. Heck, prof. dr K. Pieradzka.

23 II 1972.

Autor omówił kłodzkie środowiska klasztorne: joannitów, franciszkanów i kanoników regularnych oraz ich wkład w rozwój oświaty i kultury (szkoły joannitów i kanoników regularnych, biblioteki franciszkanów i kanoników regularnych). Przedstawił też środowisko świeckie: pisarzy miejskich, ludzi zajmujących się lecznictwem, a także marginalnie środowisko artystyczne, ukazując pierwszy etap tworzenia się inteligencji miejskiej.

Mgr Regina Hancock, kustosz dyplomowany Centralnej Biblioteki Wojskowej w Warszawie — *Rola „Żołnierza Ludu” w patriotycznym wychowaniu żołnierzy Śląskiego Okręgu Wojskowego.*

Prom.: prof. dr A. Knot.

Rec.: prof. dr K. Dobrzyński, prof. dr J. Skrzypek, płk doc. dr F. Czerwiński.

6 IV 1972.

Jest to pierwsza próba zbadania czytelnictwa i określenia współdziałania gazety okręgowej w kształtowaniu zaangażowanych postaw żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową. Przedmiotem badań była wychodząca od 1951 r. gazeta ŚLOW „Żołnierz Ludu” oraz 905 żołnierzy odbywających w latach 1968—1970 służbę w ŚLOW. Zebrany za pomocą ankiety materiał, analiza treści „Żołnierza Ludu” oraz założenia wynikające z określenia patriotycznego wychowania pozwoliły na dokonanie porównania czterech wartości: treści „Żołnierza Ludu”, zasad i treści patriotycznego wychowania, tematycznych zainteresowań czytelników gazety oraz określeń „współczesny Polak-patriota”. Praca ma charakter poznawczo-praktyczny. Wynikające z przeprowadzonych badań ustalenia i wnioski mają pomóc zarówno redakcjom gazet okręgów wojskowych, jak i odpowiednim organom wojskowym w ich wychowawczej pracy z młodzieżą wojskową.

Mgr Franciszek Trojnar, z-ca dyrektora Działu Samorządu i Kadr CZSOP w Warszawie — *Spółdzielczość oszczędnościowo-pożyczkowa województwa opolskiego w 25-leciu Polski Ludowej.*

Prom.: prof. dr S. Inglot.

Rec.: prof. dr K. Boczar, doc. dr J. Góralczyk.

8 V 1972.

Na tle dokładnej charakterystyki społeczno-gospodarczej województwa w pracy przedstawiono: rozwój spółdzielczości oszczędnościowo-pożyczkowej w trzech okresach (w latach 1945—1949, 1950—1956 i 1957—1969), rozwój sieci, upowszechnienie członkostwa, wzrost funduszy własnych, poprawę wyposażenia technicznego oraz kształtowanie się struktury składników bilansowych i wynikowych, analizę rozwoju wkładów oszczędnościowych oraz rozmiary pomocy kredytowej i jej dynamikę. Odrębnie omówiono działalność pożyczkową SOP według powiatów woj. opolskiego.

Mgr Czesław Wawrzyniak, p.o. sekretarza naukowego IŚL w Opolu — *Publiczne biblioteki powszechne na Śląsku Opolskim w latach 1945—1965.*

Prom.: prof. dr A. Knot.

Rec.: prof. dr J. Gołębiowski, doc. dr K. Maleczyńska.

20 V 1972. Praca ukazała się w 1974 r.

Mgr Witold Nawrocki, z-ca redaktora naczelnego Wydawnictwa „Śląsk” w Katowicach — *Gustaw Morcinek. Zarys twórczości.*

Prom.: prof. dr B. Zakrzewski.

Rec.: prof. dr J. Cieślowski, doc. dr Z. Nowak.

23 V 1972. Praca ukazała się w 1972 r.

Mgr Eugeniusz Kobzdaj, st. asystent w AP Wrocław — *„Rolnik” na Górnym Śląsku (1909—1939)*.

Prom.: prof. dr S. Inglot.

Rec.: prof. dr A. Galos, doc. dr J. Majewski.

12 VI 1972.

Tematem rozprawy jest działalność spółdzielni rolniczo-handlowych typu „Rolnik” w latach 1909—1939. Uwzględnione zostały placówki funkcjonujące w granicach państwa polskiego i niemieckiego. Sporo miejsca poświęcił Autor kółkom rolniczym, które przyczyniły się do powstania „Rolników” na Górnym Śląsku, a później z nimi ściśle współpracowały. Szczególnie silnie zostały zaakcentowane trudne warunki działalności spółdzielni w okresie republiki weimarskiej i rządów hitlerowskich, a w województwie śląskim ich wkład w bezcłowy handel zbożem.

Mgr Jadwiga Andrzejewska, st. asystent UW. — *Kultura czytelnicza nauczycieli szkół podstawowych (na podstawie badań na Dolnym Śląsku)*.

Prom.: prof. dr K. Głombowski.

Rec.: prof. dr B. Nadolski, doc. dr K. Maleczyńska.

23 VI 1972.

Rozprawa przynosi próbę oceny czytelnictwa nauczycieli szkół podstawowych z uwzględnieniem jego uwarunkowań i funkcji w pracy dydaktyczno-wychowawczej. Autorka ustala model kultury czytelnictwa, określając w sposób szczegółowy jego wyznaczniki jako punkt odniesienia do badanej rzeczywistości. Posługując się tym modelem charakteryzuje zamiłowania, zainteresowania i nawyki czytelnictwa nauczycieli, ich przygotowanie czytelnictwa, pracę nad rozwojem czytelnictwa i samokształcenia uczniów oraz jego wyniki, bada korelacje kultury czytelnictwa z wykształceniem i specjalizacją przedmiotową.

Mgr Aleksandra Mendykowa, wykładowca I. Bibl. UW. — *Książka polska we Wrocławiu. Dzieje produkcji*.

Prom.: prof. dr A. Knot.

Rec.: prof. dr J. Mayer, prof. dr B. Kocowski.

22 IX 1972. Praca ukazała się w 1975 r.

Mgr Leonard Smółka, st. asystent INP UW. — *Studia z dziejów prasy polskiej na Śląsku Opolskim, ze szczególnym uwzględnieniem oblicza ideowo-politycznego (1922—1939)*.

Prom.: prof. dr M. Orzechowski.

Rec.: prof. dr H. Zieliński, doc. dr W. Wrzeński.

24 X 1972.

Autor skoncentrował uwagę na prasie trzech kierunków ideowo-politycznych: Związku Polaków w Niemczech, PPS w Niemczech i narodowego ruchu chrześcijańskodemokratycznego. Po obszernym wstępie omówił kolejno: organizację wydawnictw, inicjatywy wydawnicze, usługi drukarskie, źródła informacji, nakład i zasięg terytorialny prasy, rządowe i pozarządowe formy nacisku na prasę, jej oblicze ideowo-polityczne oraz rolę i znaczenie prasy. W aneksie przedstawiono sylwetki pracowników polskiej prasy. Praca ukazała się w 1976 r.

Mgr Janusz Sawczuk, st. asystent Muzeum Martyrologii Jeńców Wojennych w Łambinowicach — *Hitlerowskie obozy jenieckie w Łambinowicach w latach 1939—1944*.

Prom.: prof. dr A. Galos.

Rec.: doc. dr A. Brożek, doc. dr A. Konieczny.

20 XI 1972. Praca ukazała się w 1974 r.

Mgr Wiesław Lesiuk, adiunkt IŚl. w Opolu — *Rady robotnicze, żołnierskie, chłopskie i ludowe w rejencji polskiej w latach 1918—1919.*

Prom.: prof. dr A. Galos.

Rec.: prof. dr H. Zieliński, doc. dr F. Hawranek.

10 I 1973. Praca ukazała się w 1973 r.

Mgr Edward Jędrzejewski, st. asystent INP UW. — *Hitlerowska koncepcja administracji państwowej i jej realizacja na ziemiach polskich włączonych do Trzeciej Rzeszy (1939—1945).*

Prom.: doc. dr K. Jonca.

Rec.: prof. dr M. Orzechowski, prof. dr F. Ryszka, doc. dr A. Konieczny, nieczny.

16 I 1973. Praca ukazała się w 1974 r.

Mgr Bronisław Dziaduch, oficer LWP — *Konrad VII Biały — książę oleśnicko-kozielski.*

Prom.: prof. dr R. Heck.

Rec.: prof. dr J. Mitkowski, doc. dr W. Korta.

18 VI 1973.

Praca jest monografią księcia oleśnicko-kozielskiego Konrada VII Białego. Przedstawione w niej zostały kolejno: stosunki rodzinne i młodość księcia, jego działalność polityczna, stanowisko wobec głównych wydarzeń epoki husyjskiej, współpraca z Polską oraz rządy w księstwie oleśnicko-kozielskim.

Mgr Anna Ziomecka, kustosz Muzeum Narodowego we Wrocławiu — *Śląskie retabula szafowe w drugiej połowie XV i na początkach XVI wieku.*

Prom.: prof. dr Z. Świechowski.

Rec.: prof. dr T. Dobrowolski, prof. dr R. Heck.

18 VI 1973.

Retabula szafowe jako dzieła szeroko rozpowszechnione w drugiej poł. XV i w początkach XVI w. miały znaczenie reprezentatywne dla sztuki późnego gotyku i skupiały większość ówczesnej produkcji malarsko-rzeźbiarskiej. Problem tego typu nastaw na ziemiach polskich, w tym także na Śląsku, nie był dotychczas szerzej omawiany. Podstawę pracy stanowi 156 przykładów retabulów śląskich, przedstawionych szczegółowo w części katalogowej. Część analityczna zawiera omówienie pochodzenia i rozmieszczenia terytorialnego zabytków, ich stan zachowania i technikę, ukształtowanie obudowy, przedstawień figuralnych, kolorystyki i ornamentów, a także informacje o napisach, znakach i sygnaturach. W dalszej części omówiono rozwój chronologiczny, zagadnienie odmian lokalnych, pracowni i twórców. Podniesiono też problem odrębności lokalnej nastaw śląskich na tle retabulów środkowoeuropejskich i wskazano na podobną podstawę twórczą łączącą dzieła śląskie z wytworami warsztatów małopolskich pomimo stosowania w obu regionach odrębnych technik.

Mgr Mieczysław Czechowski, z-ca dyr. Szkoły Podstawowej w Kamieniu Żąbkowickim — *Wiejska spółdzielczość zaopatrzenia i zbytu województwa wrocławskiego w latach 1945—1970.*

Prom.: prof. dr S. Inglot.

Rec.: prof. dr K. Majewski, doc. dr K. Fiedor.

20 VI 1973.

Na tle społeczno-gospodarczej charakterystyki wsi dolnośląskiej Autor omówił okres kształtowania się spółdzielczości zaopatrzenia i zbytu (lata 1945—1947), a następnie jej działalność gospodarczą w latach 1948—1970. Z kolei zajął się funkcjonowaniem samorządu gminnych spółdzielni „Samopomoc Chłopska” oraz ich pracą społeczno-wychowawczą i kulturalno-oświatową. Pracę zamyka ocena działalności gospodarczo-społecznej.

Mgr Halina Ostromęcka, st. asystent naukowo-techniczny Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN w Warszawie — *Najstarsze szpitale, przytułki Wrocławia i ich rola społeczno-gospodarcza*.

Prom.: prof. dr M. Haisig.

Rec.: doc. dr hab. med. S. Szpilczyński, prof. dr R. Heck.

28 VI 1973.

W latach 1214—1526 powstało we Wrocławiu 12 szpitali-przytułków. Były to pierwsze w tym mieście instytucje charytatywne. W zasadzie przeznaczone dla biednych, chorych i pielgrzymów, przygarniały wszystkich potrzebujących pomocy, spełniały różne funkcje i wkraczały w wiele dziedzin życia. Rozprawa jest jedną z pierwszych w literaturze prób syntetycznego przedstawienia roli tych zakładów na tle ich historii i w powiązaniu z dziejami Wrocławia. Autorka kolejno omówiła: genezę idei szpitalnictwa i warunki powstania szpitali wrocławskich, dzieje poszczególnych zakładów oraz zagadnienia ich struktury, funkcji, założeń ideologicznych i wyników działalności. W zakończeniu podkreśliła, że pomimo niedociągnięć gospodarczych szpitali-przytułki odegrały pozytywną rolę w dziejach opieki społecznej i historii kultury Wrocławia.

Mgr Józef Majchrzak, emeryt — *Polska pieśń ludowa na wschodnim pograniczu Dolnego Śląska*.

Prom.: doc. dr A. Dygacz.

Rec.: prof. dr J. Burszta, doc. dr D. Simonides.

7 VII 1973.

Rozprawa jest pierwszą próbą zarysu monograficznego pieśni ludowych, zastanych na wschodnim pograniczu historycznej części Dolnego Śląska po II wojnie światowej. Podstawę źródłową pracy stanowią zebrane przez Autora w latach 1950—1958 dolnośląskie pieśni ludowe (200), z których 153 opublikował w dwóch zbiorach w 1955 i 1970 r. W pracy Autor kolejno omówił: dzieje zbieractwa dolnośląskich pieśni ludowych w XIX i XX w., tradycje ludowego muzykowania, odzwierciedlone w pieśni realia i związki pieśni dolnośląskich z pieśniami innych regionów Polski. Rozprawę zamknął analizą poetycką i muzyczną zebranych utworów.

Mgr Romuald Gelles, st. asystent w Zakładzie Dydaktyki Historii IH UW. — *Wrocław w latach 1914—1918 (stosunki gospodarcze i polityczne)*.

Prom.: prof. dr A. Galos.

Rec.: prof. dr L. Trzeciakowski, doc. dr Z. Kwaśny.

8 X 1973.

Stosunki gospodarcze i polityczne Wrocławia w latach wielkiej wojny przedstawione zostały na podstawie szerokiej bazy źródłowej (archiwalia krajowe i zagraniczne, dane statystyczne, prasa itp.). W pracy omówiono następujące problemy: przedwojenny rozwój Wrocławia, bezpośrednie reperkusje wybuchu I wojny światowej, gospodarka miasta w latach wojny, położenie materialne ludności, wreszcie życie polityczne. Ostatni rozdział poświęcony został dziejom Polonii wrocławskiej w latach 1914—1918.

Mgr Andrzej Kudłaszyk, sędzia Sądu ŚL.O.W we Wrocławiu — *Myśl społeczno-polityczna Bolesława Wysłoucha*.

Prom.: prof. dr K. Jonca.

Rec.: prof. dr J. Baszkiewicz, prof. dr L. Winowski.

5 III 1974.

Przedmiotem rozprawy jest myśl społeczno-polityczna Bolesława Wysłoucha, polityka, publicysty i współtwórcy ruchu ludowego w Galicji. Zasygnalizowane w niej też zostało jego zainteresowanie sprawami ziem zachodnich i Śląska.

Mgr Anna Zawadzka, st. asystent I. Pedagog. UW. — *Obciążenia studiami a formy spędzania czasu wolnego w ciągu roku akademickiego przez studentów wybranych kierunków Uniwersytetu.*

Prom.: prof. dr S. Kaczmarek.

Rec.: prof. dr A. Kamiński, doc. dr E. Horwas.

13 III 1974.

Badaniami objęto w latach 1969—1970 studentów III r. filologii polskiej, prawa, biologii i fizyki (407 studentów, ankieta anonimowa, audytoryjna). Ankiety uzupełniły nie skategoryzowane wywiady jawne z 30—40 osobami z każdego kierunku, 14 wywiadów zbiorowych i 7 indywidualnych, autorejestracja czynności dnia (80 osób) oraz analiza harmonogramów zajęć. Materiał scharakteryzowano wielostronnie.

Mgr Stanisław Rybandt, wykładowca i główny archiwista Wyższego Seminarium Duchownego OO. Franciszkanów w Katowicach — *Średniowieczne opactwo cysterskie w Rudach.*

Prom.: prof. dr Ewa Maleczyńska, doc. dr hab. W. Korta.

Rec.: prof. dr A. Gieysztor, prof. dr R. Heck.

23 III 1974.

W monograficznym opracowaniu klasztoru cystersów w Rudach poddano krytyce dotychczasowe poglądy nauki. Wykazano istnienie podwójnej fundacji klasztoru, wcześniejszej możnowładczej w Woszczycach, nie zauważonej dotychczas przez naukę, i książęcej w Rudach. Podjęto również próbę rozwiązania kwestii uposażenia i spraw działalności gospodarczej klasztoru. Więzy zewnętrzne klasztoru wskazywały na istnienie żywych kontaktów z mieszczaństwem śląskim i małopolskim. Omówienie całości spraw osobowych dostarczyło silnych argumentów na polskość konwentu rudzkiego, co z kolei pozwoliło wykazać iluzoryczność też dawnej nauki niemieckiej. Następnie omówiono kulturę umysłową i artystyczną środowiska rudzkiego, w tym sprawy związane z działaniem biblioteki rudzkiej (skryptorium, intro-ligatorka).

Mgr Longin Dzieżyca, kustosz WiM Biblioteki Publicznej w Zielonej Górze — *Działalność oświatowa publicznych bibliotek powszechnych województwa zielonogórskiego w latach 1945—1970.*

Prom.: prof. dr A. Knot.

Rec.: prof. dr S. Kubiak, doc. dr J. Korpała.

22 IV 1974.

Na tle rozwoju społeczno-gospodarczego województwa zielonogórskiego przedstawiono działalność oświatową sieci bibliotek publicznych. Ukazano szybko wzrastające zapotrzebowanie na treści oświatowe oraz rolę bibliotek w ich zaspokajaniu. Wykazano ścisłą współzależność czytelnictwa i rozwoju gospodarczego.

Mgr Otylia Słomczyńska, kier. Archiwum Prac Naukowych IŚl. w Opolu — *Drukarze miasta Opola w latach 1800—1890.*

Prom.: prof. dr B. Kocowski.

Rec.: doc. dr J. Mayer, doc. dr K. Maleczyńska.

5 VI 1974.

Praca przedstawia rozwój drukarstwa w XIX-wiecznym Opolu w ścisłym związku z dziejami książki polskiej na tym terenie. Za daty graniczne przyjęto: założenie pierwszej polskiej drukarni w Opolu (A. Belicy z Krakowa — 1800 r.) oraz uruchomienie pierwszego wydawnictwa prasowego przez B. Koraszewskiego. Autorka kolejno omówiła rozwój typografii, organizację drukarstwa w Opolu, warunki jego egzystencji, zagadnienie rynku drukarsko-księgarskiego, bazę techniczną warsztatów i produkcję typograficzną. Szczególnie szeroko scharakteryzowała

opolski ośrodek wydawniczy (w tym nie tylko produkcję, ale i recepcję książki polskiej).

Mgr Jerzy Mularczyk, st. asystent Politechniki Wrocławskiej — *Dobór i rola świadków w śląskich dokumentach do końca XIII w.*

Prom.: doc. dr W. Korta.

Rec.: prof. dr M. Haisig, prof. dr K. Jasiński.

29 VI 1974.

Autor omawia rolę świadków w kontekście walorów prawnych dokumentu pieczętnego na tle sytuacji społeczno-politycznej i ustroju Śląska XIII-wiecznego. W wyniku rozważań uległy rewizji dotychczasowe poglądy nauki na funkcje listy świadków dokumentu średniowiecznego.

Mgr Andrzej Marcinkian, adiunkt Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze — *Ludność kultury łużyckiej w epoce brązu na terenie Krainy Zielonogórskiej.*

Prom.: prof. dr H. Cekał-Hołubowiczowa.

Rec.: prof. dr W. Szafranski, doc. dr B. Gediga.

22 X 1974.

Praca jest monografią dziejów ludności kultury łużyckiej w okresie między końcem II okresu brązu a początkami wczesnej epoki żelaza. Znaczną jej część zajmuje dokładna analiza materiałów ruchomych, w tym głównie ceramiki. Pozwoliło to na podjęcie próby periodyzacji. Wydzielono 3 etapy rozwojowe i 6 faz. Szczegółowo opracowano zagadnienie osadnictwa pradziejowego i jego uwarunkowań. Zwrócono uwagę na miejscową produkcję brązowniczą, obróbkę kamienia, tkactwo oraz przedzalnictwo. Podstawą gospodarki był jednak chów zwierząt i uprawa roli. Przedstawiono także kontakty Krainy Zielonogórskiej z innymi ziemiami w epoce brązu.

Mgr Jerzy Matejuk, st. asystent INP UW. — *Działalność Związku Młodzieży Socjalistycznej na Dolnym Śląsku w latach 1957—1967.*

Prom.: prof. dr M. Orzechowski.

Rec.: doc. dr B. Pasierb, doc. dr W. Góra.

14 XI 1974.

W pracy dokonana została analiza przemian ideologicznych w ruchu młodzieżowym w latach 1955—1956, omówiono proces powstania ZMS, kształtowania się jego założeń ideowo-politycznych i programów, a następnie działalność ideowo-wychowawczą, udział w procesie dydaktycznym i produkcji, w rozwiązywaniu spraw socjalno-bytowych młodzieży oraz pracę sportowo-turystyczną i kulturalno-oświatową. W rozprawie zwrócono uwagę też na proces kształtowania modelu ruchu młodzieżowego, mechanizmów funkcjonowania ZMS, przesłanek efektywności jego pracy, związków z młodzieżą itp.

Mgr Czesław Kurek, emeryt — *Rola starosty weselnego na Opolszczyźnie ze szczególnym uwzględnieniem jej politycznego i społecznego aspektu.*

Prom.: doc. dr A. Nasz, prof. dr Cz. Hernas.

Rec.: prof. dr J. Krzyżanowski, prof. dr J. Burszta, doc. dr D. Simonides.

Na tle stanu badań Autor przedstawił obrzędy weselne ludności miejscowej Opolszczyzny, ze szczególnym uwzględnieniem powiatu opolskiego. Następnie określił charakter instytucji starostów, wydobywając ich wielofunkcyjność i pełnienie tych obowiązków niejako „zawodowo”.

Mgr Bogumił Grot, bibliotekarz UJ — *Pierwsi Piastowie oleśnicy (1312—1412).*

Prom.: prof. dr R. Heck.

Rec.: prof. dr J. Mitkowski, doc. dr W. Korta.

14 XII 1974.

Praca przedstawia dzieje panowania pierwszych władców księstwa oleśnickiego: Bolesława, Konrada I, Konrada II i Konrada III. Autor nakreślił nie tylko dzieje polityczne księstwa, ale również sytuację wewnętrzną: sprawy gospodarcze, stosunki między władcami a stanami, wojskowość, sądownictwo, sprawy demograficzne, a częściowo także i narodowościowe.

Mgr Czesława Glensk, st. asystent IŚl. w Opolu — *Życie teatralne Opola od czasów najdawniejszych do współczesności*.

Prom.: prof. dr M. Klimowicz.

Rec.: doc. dr Z. Raszewski, doc. dr S. Pietraszko.

18 II 1975.

Rozprawa jest monografią polskiego życia teatralnego w Opolu od 1670 do 1967 r. i obejmuje następującą problematykę: początki teatru szkolnego w jezuickim kolegium, amatorski ruch teatralny, zainicjowany przez B. Koraszewskiego i kontynuowany przez jego następców do 1939 r., kontakty teatru polskiego w Katowicach (od 1922 r.) z Opolem, dzieje polskiego teatru zawodowego w Opolu po 1945 r. oraz współczesny amatorski ruch teatralny.

Mgr Alfred Puzio, z-ca Dyrektora Biblioteki Głównej UŚl. — *Biblioteki w województwie śląskim w latach 1922—1939*.

Prom.: prof. dr B. Kocowski.

Rec.: doc. dr J. Kołodziejska, doc. dr K. Maleczyńska.

25 II 1975.

Praca omawia wszystkie zasadnicze typy i rodzaje bibliotek działających w województwie śląskim (naukowe, oświatowe, szkolne i mniejszości niemieckiej). Szczególną uwagę zwrócono na organizację bibliotek, księgozbiory biblioteczne, metody i formy pracy bibliotek oraz cele i zadania, które wspomniane biblioteki realizowały.

Mgr Zdzisław Chichłowski, wykładowca AR we Wrocławiu — *Spółdzielczość mieszkaniowa Wrocławia i województwa wrocławskiego w latach 1946—1970*.

Prom.: prof. dr S. Inglot.

Rec.: doc. dr Z. Kwaśny, doc. dr J. Selwa.

W pracy przedstawiono ogólne warunki rozwoju spółdzielczości mieszkaniowej, podstawy prawne i etapy rozwoju spółdzielczości mieszkaniowej Wrocławia i województwa wrocławskiego, a następnie wzrost ilościowy spółdzielni i ich członków. Ukazano funkcjonowanie organów statutowych, rozwój i rodzaje budownictwa, gospodarkę zasobami mieszkaniowymi oraz działalność społeczno-wychowawczą.

Mgr Jan Dudek, emerytowany nauczyciel — *Szkolnictwo średnie ogólnokształcące na Dolnym Śląsku w latach 1945—1948*.

Prom.: prof. dr M. Chamećówna.

Rec.: prof. dr S. Wołoszyn, doc. dr M. Pater.

9 IV 1975.

Praca jest próbą odtworzenia przebiegu procesu powstawania i działalności szkół średnich ogólnokształcących na Dolnym Śląsku w latach 1945—1948. Oparta jest na szerokim materiale archiwalnym.

Mgr Teresa Kulak, st. asystent Zakładu Historii Polski i Powszechnej XX w. IH UW. — *Działalność antypolska dolnośląskich władz prowincjonalnych w latach 1922—1933*.

Prom.: doc. dr W. Wrzesiński.

Rec.: prof. dr K. Popiołek, prof. dr H. Zieliński.

24 VI 1975.

Rozprawa zajmuje się metodami i formami działalności antypolskiej dolnośląskich władz samorządowych w latach 1922—1933. Ukazuje zależność między hasłami antypolskiej propagandy a sytuacją gospodarczą, polityczną i kulturalną Dolnego Śląska. Ustala związki propagandy dolnośląskiej z polityką wewnętrzną i propagandą zagraniczną republiki weimarskiej. W rozprawie zwrócono uwagę na fakt, że Dolny Śląsk zajmował dominujące miejsce w propagandzie wszystkich prowincji wschodnich, do czego przyczynił się w dużej mierze wrocławski ośrodek naukowy. Do najbardziej rozbudowanych form propagandy wymierzonej przeciw Polsce należała kartografia, wydawnictwa książkowe i broszurowe, prasa, a także film.

Mgr Mieczysław Sodeł, dyrektor Delegatury GUPPiW we Wrocławiu — *Walka o bezpieczeństwo i nowy ład społeczny na Dolnym Śląsku w latach 1945—1948.*

Prom.: prof. dr M. Orzechowski.

Rec. prof. dr M. Turlejska, doc. dr B. Pasierb.

24 X 1975.

Praca poświęcona jest zagadnieniu walki o ład i bezpieczeństwo na Dolnym Śląsku po II wojnie światowej. Omówiono w niej zarówno genezę, formy i sposoby walki polskiej kontrrewolucji, jak i sposoby przeciwstawiania tym przeciwnikom przez aparat władzy ludowej (MO, UB, WP i sądownictwo).

Mgr Bronisław Gralak, oficer LWP — *Osadnicy wojskowi na Dolnym Śląsku w latach 1945—1970.*

Prom.: prof. dr M. Orzechowski.

Rec.: doc. dr B. Pasierb, doc. dr Longin Indisow.

28 X 1975.

W pracy kolejno przedstawiono: podstawy prawno-administracyjne osiedlania zdemobilizowanych żołnierzy na ziemiach zachodnich, przebieg i rezultaty osadnictwa wojskowego na Dolnym Śląsku, motywy, które skłoniły byłych żołnierzy do osiedlania się na tym terenie, oraz przebieg adaptacji i integracji osadników wojskowych oraz udział organizacji kombatanckich (ZBOWiD i ZIW) we wspomnianych procesach.

Mgr Józef Drozd, kier. Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego — *Dzieje i zasób Archiwum Uniwersytetu we Wrocławiu do 1945 roku.*

Prom.: doc. dr W. Korta.

Rec.: prof. dr A. Tomczak, doc. dr M. Pater.

31 X 1975.

Praca składa się z dwóch części. W pierwszej przedstawiono historię i organizację Uniwersytetu Wrocławskiego, strukturę organizacyjną poszczególnych wydziałów, organizację kancelarii uniwersyteckich, historię i działalność registratur uczelni oraz charakterystykę zbiorów. Na drugą złożyły się inwentarze akt uniwersyteckich.

Mgr Waclaw Sondej, kier. redakcji Rozgłośni Wrocławskiej Polskiego Radia — *Kształtowanie się i rozwój samorządności robotniczej w Dolnym Śląsku w latach 1947—1970 na tle Wrocławia. Przyczynek do dziejów samorządności robotniczej w Polsce Ludowej.*

Prom. prof. dr S. Michalkiewicz.

Rec.: doc. dr F. Hawranek, doc. dr Z. Kwaśny.

7 XI 1975.

Autor omawia historię zakładu, charakter produkcji oraz skład załogi, formy życia społecznego pozwalające uczestniczyć we współzarządzaniu, a następnie powstanie rady robotniczej, KSR-u i zasady funkcjonowania tych przedstawicielstw.

Mgr Anastazja Kowalik, dyr. Muzeum Historycznego we Wrocławiu — *Polska Partia Robotnicza na Dolnym Śląsku w latach 1945—1948.*

Prom.: prof. dr M. Orzechowski.

Rec.: prof. dr W. Góra, doc. dr B. Pasierb.

28 XI 1975.

Praca składa się z dwóch części. W pierwszej przedstawiono powstanie PPR na Dolnym Śląsku i jej działalność szkoleniowo-propagandową, która przyczyniała się do pogłębienia procesów integracyjnych. W drugiej natomiast omówiono wkład PPR w budowę władzy, zagospodarowanie Dolnego Śląska i realizację koncepcji jedności ruchu robotniczego na tym terenie.

Mgr Stanisław Rogowski, st. asystent Instytutu Historii Państwa i Prawa UWr. — *Komisja Mieszana dla Górnego Śląska (1922—1937).*

Prom.: doc. dr F. Połomski.

Rec.: prof. dr J. Kokot, prof. dr K. Orzechowski.

Praca jest próbą monograficznego opracowania instytucji górnośląskiego systemu ochrony mniejszości powołanego przez polsko-niemiecką konwencję górnośląską 15 V 1922. Praca ukazała genezę Komisji, prawne podstawy jej funkcjonowania oraz działalność w całym 15-letnim okresie jej funkcjonowania.

Mgr Jan Smereka, lektor AM Wrocław — *Polacy na studiach lekarskich we Wrocławiu w latach 1811—1918.*

Prom.: prof. dr S. Michalkiewicz.

Rec.: doc. dr M. Pater, doc. dr med. R. W. Gutt.

28 III 1976.

Autor przedstawia na tle rozwoju studiów lekarskich i stomatologicznych we Wrocławiu studia Polaków na Wydziale Lekarskim oraz udział i rolę wrocławskich studentów medycyny w polskich organizacjach akademickich i w polskim ruchu narodowowyzwoleńczym, a także działalność zawodową, oświatową i niepodległościową byłych studentów medycyny Uniwersytetu Wrocławskiego. Część drugą rozprawy stanowi słownik biograficzny Polaków studiujących medycynę we Wrocławiu.

Mgr Janina Bukowińska-Gedigowa — adiunkt dok. nauk IHKM PAN, Pracownia Archeologii Śląska we Wrocławiu — *Kultura pucharów lejkowatych w dorzeczu górnej Odry.*

Prom.: prof. dr H. Cehak-Hołubowiczowa.

Rec.: doc. dr T. Wiślański, doc. dr W. Wojciechowski.

30 VI 1976.

Praca stanowi monograficzne opracowanie materiałów kultury pucharów lejkowatych z terenu Śląska Opolskiego (126 stanowisk). Autorka wyodrębniła dwie fazy rozwojowe omawianej kultury: starszej, zsynchronizowanej z horyzontem Jevišovice C₂, i młodszej nawiązującej do horyzontu Ohrozim Jevišovice C₁. Stwierdziła wyraźne powiązania z obszarem Moraw (ceramika, tendencje osadnicze, podstawy gospodarcze, obrządek grzebalny itp.).